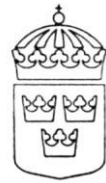

Motion till riksdagen

1988/89: Fi63

av Lars Werner m. fl. (vpk)

med anledning av prop. 1988/89: 150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1989/90, m. m. (kompletteringspropositionen)

Mot.
1988/89
Fi63 – 64

Inledning

Den föreliggande propositionen ger inget intryck av kompletteringsproposition. Den är närmast att betrakta som en extraproposition, men något mindre omfattande. Den kan med viss rätt jämföras med de årligen återkommande "krispropositionerna" som under de borgerliga regeringsåren vanligen anlände på hösten.

Denna gång är det dock inte fråga om någon egentlig krispolitik som föreslås, utan mera ett ytterligare steg i den omfördelningspolitik som verkställs med nackdelar för de lågavlönade och de ekonomiskt ansträngda hushållen.

Regeringens underlåtenhet att hejda den omfattande spekulations-tillväxten i ekonomin kräver däremot åtgärder. I avsaknaden av sådana förslag från regeringen kommer vi nedan att föreslå åtgärder på detta område.

Det kan också noteras att mitt i all avregleringspolitik så föreslår nu regeringen *regleringar*, dock riktade mot de vanliga inkomsttagarna.

Eftersom denna proposition är mer omfattande än en normal kompletteringsproposition tvingas vi här – förutom vad som sägs om de konkreta frågorna i den reviderade finansplanen – också hänvisa till våra mera omfattande förslag till ekonomisk-politisk inriktning som föreslogs i motionerna 1988/89: Fi8 och Fi224 (vpk).

Den ekonomiska politikens inriktning

Regeringens huvudlinje i den ekonomiska politiken är allmän åtstramning. Främst genom momshöjning, men också genom fullt ut slopade matsubventioner. Det har också aviserats höjda arbetsgivaravgifter för att förhindra att löneutrymmet tas i anspråk.

Vänsterpartiet kommunisterna delar inte uppfattningen om att en generell åtstramning nu kan eller bör genomföras. VPK har vid tidigare behandling av den ekonomiska politiken varnat för en sådan utveckling och hävdade att varje åtgärd på det ekonomisk-politiska fältet måste ha en strikt fördelningspolitisk profil (FiU 1988/89: 10. Res 4).

Som vpk många gånger tidigare hävdad är utvecklingen inom hushållen mycket olikartad.

Ett decennium fram till 1985 med nära nog stillastående realinkomster för hushållen, samt konsumentverkets undersökning som omfattar tiden 1978-88 om hushållens köpkraft visar med all tydlighet att någon generell åtstramning inte kan genomföras utan svåra fördelningspolitiska följder. Detta trots att en viss reallönförbättring skett de senaste åren. En viss självåtstramning ligger dessutom i den stora skuldsättningen som för låginkomsthushållen måste få sin upplösning.

Eftersom regeringen å ena sidan avser att genomföra ytterligare marginalskattesänkningar under nästa år anser vi att grunden för en åtstramande momshöjning helt har fallit. Man kan inte ge med den ena handen till de bäst avlönade för att sedan ta tillbaka med svårast verkan för de sämst avlönade. Detta kan naturligtvis ge viss åtstramning, men ger dessvärre en ytterligare omfördelning av köpkraften till de välsituerades fördel.

Regeringen menar att åtstramningen skall inriktas mot att minska produktion och sysselsättning, dvs. en risk för att arbetslösheten ökar igen. Detta är naturligtvis oacceptabelt.

Kamp mot spekulatjonen nödvändig

Däremot anser vänsterpartiet kommunisterna att en selektiv åtstramning kan genomföras. Den bör rikta sig mot arbetsfria inkomster, spekulatjonen och finansiella transaktioner. Viss indragning av medel från företags- och banksektorn kan med fördel göras. Detta för att fylla vissa viktiga ekonomisk-politiska mål. T. ex. avveckling av vårdköer och utveckling av omsorg-skola-kultur samt en bättre fördelning av landets resurser, både mellan individer, regioner och verksamheter.

Den ekonomiska "stabiliseringspolitiken" måste enligt vår mening inriktas på att skapa rimligare förhållanden mellan de oerhörda ekonomiska resurser som valsar omkring i spekulatjonskarusellen, och de medel som satsas på nödvändig utbyggnad av den offentliga sektorn, trafik- och energistrukturerna. Detta kan ske samtidigt med att en strikt genomförd regionalpolitik motverkar den av marknadsaktörerna styrda överhettningen i bl. a. Stockholmsområdet.

De mycket stora prishöjningarna inom varuproduktion- och privat servicesektorn, den galopperande prisutvecklingen inom mark- och byggsektorn samt en rad andra faktorer visar att åtgärder för att minska spekulatjonskapitalet är nödvändiga. På så vis minskas inflationstrycket från de stora mängder kapital som samlats upp hos kapitalisterna under den "tredje vägens" epok. Ett omedelbart prisstopp skulle kunna motverka en ytterligare snabb urholkning av de arbetandes reallöner.

Arbetskraftsutbud och produktivitet

Frågan om arbetskraftsutbudet kan bäst hanteras genom en omfattande förändring av arbetsmiljön. Orsaken till bristen på industriarbetskraft är

dels de usla arbetsmiljöerna och de dokumenterat stora riskerna i arbetet. En av orsakerna är också bristen på grundläggande demokratisk arbetsorganisation med möjlighet till påverkan för de arbetande. Kreativitet och nyskapande premieras inte i hierarkiska system. Ett faktum som i hög grad gäller också den offentliga sektorn. Vidare beror bristen inom industrin på den ohämmade tillväxten av den privata servicesektorn, som inte bara tar folk från industrin, utan också från vård- och omsorgssektorn.

Omedelbara insatser för att korta värdköerna och bygga ut barnomsorgen skulle också göra mycket för att få fram arbetskraft som i dag fördriver sin tid i väntan på behandling inom sjukvården.

Den svaga produktivitetsutvecklingen som behandlas i propositionen har ett samband med lönenedpressningen. Genom att garantera höga vinster utan nyinvesteringar stelnar strukturer och produktionssätt. Denna förnyelse som är behövlig för framtiden kan mycket väl förenas med omfattande arbetsmiljöförbättringar. Detta kräver dock en total omsvängning, bort från den tredje vägens ekonomiska politik.

Lön och lån

Enligt vår uppfattning hänför sig de stora prisökningarna inom varuproduktionen till det faktum att exportefterfrågan varit så stor att prispolitiken på hemmamarknaden minskar i betydelse. Många företag har kunnat kompensera sig via ökad export om efterfrågan hemma är trög. Det har givetvis fått till effekt att importefterfrågan ökar där importen har ett lägre pris.

En viss efterfrågan har trots prishöjningarna kunnat upprätthållas på hemmamarknaden med hjälp av kreditgivning till hushållen. Man kan här konstatera att det överskott av kapital som ackumulerats hos bankerna och deras finansbolag har tvingats ut på lånemarknaden. Det har helt enkelt varit konkurrens om de lukrativa placeringarna. Alltsammans ett resultat av att vinstandelen av förädlingsvärdet ökat kraftigt under en lång period. Lönearbetarna har fått låna tillbaka pengar de rättmätigen skulle haft som lön. Och dessutom betala ränta på den "innehållande" lönen.

För att garantera en anständig utveckling för de mest utsatta hushållen anser vi att ett ackordssystem bör införas där man i domstol kan bli befriad från en del av skuldbördan. Långivarna som gärna talar om "riskkapital" bör enligt vår mening stå för förlusterna. Det är helt uppenbart att vissa räntesatser på snabba och enkla lån har en nivå som för ett antal år sedan skulle ha betraktats som "ocker". Ett återinförande av ränteregleringen med ett räntetak för hushållskrediterna är nödvändigt.

Hur länge den höga efterfrågan utomlands kan bestå är omöjligt att bedöma. Klart är emellertid att de vikande siffrorna för bytesbalansen inte har att göra med varuexporten, utan hänför sig till tjänste- och transfereeringsbalansen. Där finns det kraftigt ökade och (nödvändiga?) affärsresandet och räntebetalningar på lån upptagna utomlands för utlandsinvesteringarna som också dessa ökat kraftigt.

Åtgärder mot utlandsinvesteringarna är i det längre perspektivet helt nödvändiga för försvaret av en självständig ekonomisk politik.

Vpk har i annan motion föreslagit en fortsatt och skärpt tillämpning av valutareglerna.

Mot. 1988/89
Fi63

Budgetpolitiken och offentliga sektorn

Hela synen på budgetpolitiken styrs av vilken utgångspunkt som betraktaren har. Regeringen ser den offentliga sektorns utgifter som en restriktion för dess framtida tillväxt. Dock utan att diskutera om ökningarna motsvaras av ett trängande behov eller ej. Den egentliga restriktionen för sektorns tillväxt ligger i verkligheten i avvägningen mellan privat och kollektiv konsumtion och mellan – för att ta ett aktuellt exempel från dagens situation – fördelningen mellan spekulativ tillväxt och vård-omsorg-utbildning. Fördelningsproblem som är direkt avhängiga av den förda politiken och den existerande ideologin där bakom. Man kan inte mekaniskt påstå att den offentliga sektorn är för stor eller växer för fort. Frågan är hur stor vi vill ha den och vilka uppgifter den skall lösa.

Mot denna bakgrund är det märkligt att regeringen nu via bl. a. momsens föreslår indragningar till statskassan utan att medge nödvändiga och utlovade förstärkningar inom t. ex. vård och skola. Den teknik för budgetkontroll som blev resultatet av vårens taktikspel runt utgiftsramen på främst skolans område innebär ingen artskillnad från det ursprungliga förslaget. Även i fortsättningen tvingas anställda prioritera mellan sin egen löneutveckling, personalbemanning och verksamhetsutveckling. Mot denna bakgrund är det tyvärr oroande med allt tal om ökat "ansvar" på "lägre" verksamhetsnivå. Det finns skäl att misstänka att övervältringen av ansvar och knappare ekonomiska resurser går hand i hand. Samma farhågor gäller ändrat huvudmannaskap för åldrings- eller sjukvård, och på skolans område så länge finansieringen inte är klar.

Krisen inom vård och omsorg är inte plötsligt påkommen. Den är ett resultat av 10 års politik med återkommande indragningar och förändringar av statsbidrag. De politiskt ansvariga blundar för krisen och regeringen återkommer gång på gång med krav om att den offentliga sektorn måste bli effektivare och att problemen inom äldreomsorgen skall mötas med omstruktureringar. Problemen inom äldreomsorgen sopas under mattan genom att frågan om huvudmannaskap görs till den centrala frågan.

Förändringen i inställningen till vår offentliga tjänsteproduktion – eller "det starka samhället" – är påtaglig hos regeringen. Man vill göra gällande att en ideologisk urvattning och förändrad syn på samhällets solidariska uppgifter är något progressivt eller odoktrinärt. I själva verket överger man bara sina egna värderingar för arbetsgivarförbundets doktriner.

Vänsterpartiet kommunisterna vill ha en effektiv och ändamålsenlig offentlig sektor utan att överföra näringslivets värderingar på sektorn. Och vi säger definitivt nej till att privata vinstintressen tar över därför att nödvändiga resurser inte ges för verksamheten.

Den offentliga sektorn har inte utvecklats i takt med kraven. Arbetsmiljöer, skolmiljöer, arbetsförhållanden/löner och resurser för verksamhet saknas. Det hjälper då inte med allmänt prat om effektiviseringar och tvingande utgiftsramar. Vad som behövs vid sidan av demokratiseringar,

lokalt verksamhetsinflytande och möjlighet till personligt ansvar, är större ekonomiska resurser. Genom utnyttjande av företagens likvida medel för en investeringspolitik inom den gemensamma sektorn kan stora förbättringar göras. Därigenom styrs flödet av kapital från spekulation till samhällelig verksamhet. Detta är också en inflationshämmande politik.

Den kommunala ekonomin

Det finns skäl att godkänna en förstärkning av de utjämnande effekterna av skatteutjämnningen. Däremot är anslagen för utbyggnad av barnomsorgen både små och senkomna. Den otillräckliga utbyggnadstakten har varit känd under mycket lång tid. Staten bör här ta ett större ansvar för utbyggnaden.

Av vad som ovan sägs om den offentliga sektorn framgår att förstärkta statsbidrag till kommunsektorn är nödvändiga. En mer långsiktig utbyggnad av viktiga områden inom den offentliga sektorn bör komma till stånd med utnyttjande av likviditetsöverskottet inom näringslivet.

De förslag om avveckling av specialdestinerade bidrag som aviseras i propositionen kan inte godtas. De specialdestinerade bidrag som finns kvar är till för att garantera en jämn utveckling i kommunerna och ligger här i linje med tankarna bakom den kommunala skatteutjämnningen.

Det kan konstateras att här har skett en total omsvängning från socialdemokratin sedan mindre än två år. Denna "avreglering" innehåller samma faromoment som utgiftsramen.

En ny ekonomisk politik

I vpk:s ekonomiska motion från januari ges allmänna riktlinjer för en ny ekonomisk politik som bygger på en radikal omläggning av den av regeringen förda ekonomiska politiken – tredje vägens politik – som började 1982. I korthet anger dessa riktlinjer följande:

1. **Demokratiserad ekonomi** för att motverka storfinansens maktkoncentration och avgörande inflytande över näringslivets investeringar och samhällets utveckling. Demokratiska rättigheter i arbetslivet för anställda och dess fackliga organisationer liksom en teknologikutveckling som sprider makt och motverkar elitism och utslagning.
2. **Skärpt valutalagstiftning** så att de transnationella företagens valutarörelser över gränserna kan kontrolleras. Dessutom facklig vetorätt mot utländska uppköp av svenska företag och mot svenska företags samgående eller flyttning av produktion utomlands.
3. **Breddning av Sveriges internationella relationer.** Sverige måste genom självständiga satsningar på näringsliv, handel, teknologi, kultur etc. skapa en självständighet gentemot EG och att därmed harmoniseringssträvandena upphör. En bättre spridning av Sveriges handelsrelationer är nödvändig liksom en ny ekonomisk världsordning som gynnar tredje världens länder.
4. **En ekologisk näringspolitik.** En självständig utveckling av landets näringsliv för landets långsiktiga behov. Ekonomisk-politiska instrument

- skapas för att styra utvecklingen mot produktionsmetoder, teknik och material som är skonsamma mot vår miljö.
5. **Investeringsprogram för offentlig sektor** för att klara eftersatta behov. Förnyelse och utveckling av den offentliga sektorn skall ske hand i hand med nödvändiga resurstillskott. Demokratiseringen av offentliga sektorn skall frigöra de anställdas utvecklingsmöjligheter och inte syfta till snäva effektivitetskrav eller falskt ansvarstagande.
 6. **Förstärkt regionalpolitik** innebär kraftig styrning av näringslivets investeringar och motverkar därmed koncentrationsprocessen. Särskilda insatser måste göras i glesbygd och inte minst måste kvinnorna ges rätt till arbete i regionalpolitiskt utsatta områden. Ur samhällsekonomisk utgångspunkt med en utveckling av näringslivet i hela landet måste satsningar ske på infrastrukturen. Transporter – järnvägar – telekommunikationer, utbildning och kunskap samt social omsorg är viktiga områden.
 7. **En fördelningspolitik som minskar klassklyftorna** och ger alla förutsättningar till en god försörjning. Avgörande är lönekampen och hur de arbetande via sina fackliga organisationer lyckas öka lönerna på vinsternas bekostnad. En ny skattepolitik skall verka utjämnande och gynna dagens låginkomsttagare. Kommunalskatterna sänks och moms tas bort på mat, samt att kapital-, förmögenhets- och spekulationsbeskattningen skärps.
 8. **Kortare arbetsdag** med målet 6 timmars arbetsdag. Konjunkturanpassade arbetstider, regelmässig förlängning av arbetstiden genom övertid etc. måste stoppas och i stället en daglig förkortning av arbetsdagen inledas.
 9. **En bostadspolitik för lägre hyror.** En helt ny social bostadspolitik är nödvändig där spekulation i mark och boende bannlyses. En ny fördelningspolitik kräver ett helt nytt finansieringssystem för boendet.

Vpk:s förslag och ställningstaganden

I. Strama inte åt avtalsrörelsen och de ekonomiska villkoren för de arbetande!

Det finns inga skäl att begränsa löneökningarna för flertalet av de lönearbetande. Redan ingångna avtal är mycket blygsamma med tanke på prisutveckling, regeringens åtstramningsåtgärder, vinstutvecklingen i näringslivet etc. Vinsterna har stigit kraftigt. Industriföretagens rekordvinster 1987 – med en ökning med 24% från året innan – fortsätter 1988. Börsvärdet har ökat från 135,7 miljarder kr 1982 till 677,5 miljarder kr i maj 1989. Aktieutdelningarna i de stora vinstrika företagen är i genomsnitt 26 procent medan arbetarna i LO-SAF-uppgörelsen kan nå 7 procent om de ökar prestationen. Dessutom finns det inga skäl att hindra lågavlönade att få rejäla lönelöft med tanke på den planerade marginalsattesänkningen för 1990, som inte i första hand gynnar dessa grupper.

Det är inte de lågavlönade som bör förhindras löneglidning utan åtgärderna borde istället riktas mot de högavlönade som förser sig med helt

otroliga lönepåslag – det senare sker inte minst med hjälp av den av regeringen utformade statliga personalpolitiken.

Mot. 1988/89
Fi63

Indragningen av köpkraft från dem som fått magra avtal är utmanande. Det råder ingen överhettning i de arbetandes plånböcker. Momshöjning är en felaktig och utmanande handling. Åtgärder mot överhettning skall riktas mot framför allt finans- och spekulationssektorn.

Vpk föreslår därför att riksdagen uttalar att någon begränsning av avtalsrörelsen inte är befogad och dessutom felaktig. Vidare bör regeringen ges till känna att en åtstramning inte bör ske för de grupper i samhället som de senaste åren haft sämst löne- och inkomstutveckling.

II. Kläm åt vinst- och spekulationsmarknaden

Överhettningen i svensk ekonomi härrör sig främst från de stora vinster som skapats i näringslivet och som tränger ut på spekulationsmarknaden. Byggbörsen i storstadsområdena är överhettade främst på grund av affärs-, kontors- och skrytbyggandet (Globen m. m.).

Ett effektivt grepp vore att göra en ordentlig vinstindragning från bank- och finanssektorn och andra spekulationsinstitut vilka haft rekordvinster. Dessutom är det dessa kreditinstitut som skapat en "konstlad konsumtion" genom att driva in många i skuldfällan. Effekterna av denna lånepolitik kan bli förödande för den svenska ekonomin på nittioalet med en nedåtgående konjunktur och en skuldfälla för många, vilket gör att en lågkonjunktur kan få en extra draghjälp genom att konsumtionsutrymmet kraftigt minskat för dem som inte klarar av sina räntor och amorteringar.

De som drabbats av "skuldfällan" och närmar sig personlig konkurs måste ges möjlighet att få skriva av – få ett "ackord" – på sina skulder.

Vpk föreslår därför att riksdagen uttalar att åtgärder vidtas mot den överhettade kredit- och spekulationsmarknaden. En vinstindragning från bank-, kredit- och spekulationsinstitut minskar överhettningen och dämpar spekulation och inflation. Dessutom föreslår vpk att riksdagen hemställer att regeringen snarast kommer med förslag om åtgärder så att människor som hamnat i skuldfällan kan ta sig ur sin situation och leva ett normalt ekonomiskt liv. Vi förordar dessutom – som ovan sagts – ett återinförande av ränteregleringen och ett räntetak för att motverka ocker-räntorna på hushållskrediterna.

En riktig fördelningspolitik kräver också en låg bostadsränta. Därför bör införas ett särskilt diskonto för bostadsmarknaden.

III. Nej till momshöjning och andra socialt oacceptabla åtgärder

Vpk avvisar alla förslag till momshöjningar. En höjning av mervärdesskatten på 2 % avvisas. Momsen är en indirekt skatt och den slår hårdast mot dem med lägre inkomster. En höjning eller breddning av momsens är för vpk helt utesluten.

Protesterna mot förslaget har resulterat i att regeringsföreträdare deklarerat att andra motsvarande åtstramningar kan användas. Eftersom vpk inte delar regeringens uppfattning att det behövs någon åtstramning för

flertalet av de lönearbetande avvisas alla sådana tankegångar om exempelvis tvångssparande.

Mot. 1988/89
Fi63

Vpk har tidigare slagit fast att vi inte medverkar till åtgärder som är negativa ur social fördelningssynpunkt och yrkar därför avslag på regeringens förslag till momshöjning.

IV. Höjning av arbetsgivaravgiften — skatterabatt till de lågavlönade

En höjning av arbetsgivaravgiften med 2 procent, liksom en höjning av momsens med 2 procent, motiveras med att det skulle vara löneåtstramande, förhindra bytesbalansproblem, och lösa arbetskraftsbrist inom vissa områden. För att komma till rätta med arbetskraftsbristen bekämpar regeringen den ekonomiska tillväxten. Det minskar antalet arbetstillfällen.

Arbetskraftsbristen finns främst inom industrin och inom vård och omsorg. En höjning av arbetsgivaravgiften med 2 procent drabbar kommun och landsting och motverkar därmed syftet att styra arbetskraft till denna sektor. Kommunsektorn får med en höjd arbetsgivaravgift ännu svårare att skapa konkurrenskraftiga löner och arbetsförhållanden för vård- och omsorgspersonal. För övrigt är regeringens åtstramningsåtgärder en omfördelning från kommunsektor till statskassan. Moms-, mjölkpris- och arbetsgivaravgiftshöjning drabbar kommunsektorn hårt. Därest löneavgiften höjs, föreslår vi att ideella föreningar och därmed jämställda verksamheter som kan drabbas på ett orimligt sätt, undantages från höjningen.

Regeringens förslag till höjning av arbetsgivaravgiften skall ses som att det finns ett outtaget löneutrymme på 2 procent. Detta bör omfördelas till de lågavlönade i form av en skatterabatt och till kommunsektorn.

Vpk anser att det är fel att höja arbetsgivaravgiften för att dämpa löneökningarna. Det blir främst de lågavlönade som drabbas medan de högavlönade höjer sina löner på marknadens villkor. Årets LO-SAF-avtal behöver kompletteras med insatser för de lågavlönade. Ett villkor för att vpk skall medverka till att den allmänna löneavgiften höjs, är att den dels går till en skatterabatt till de lågavlönade och dels till kommuner och landsting. Det senare kan ske genom att kommun och landsting befrias från en höjning av arbetsgivaravgiften.

V. Nej till mjölkprishöjningen

Vpk säger nej till slopade mjölksubventioner. Borttagna mjölksubventioner drabbar människors vardagsekonomi hårt. Det gäller särskilt barnfamiljer men även många andra som inte kompenseras genom höjda barnbidrag. Höjda barnbidrag är nödvändiga även med bevarade mjölksubventioner.

Skolor, sjukhus och förskolor kommer inte att kompenseras för slopade mjölksubventioner. De redan tidigare otillräckliga resurserna för skolmåltider blir genom regeringens förslag ännu mer otillräckliga med försämrad matkvalitet som följd.

Slopade mjölksubventioner är ett hårt slag mot i första hand konsumenterna, men kommer även att drabba det svenska jordbruket hårt. Det gäller särskilt jordbruket i Norrland och övriga glesbygder. Det är för vpk helt oacceptabelt.

VI. Vinstskatt till vård, omsorg, skola och kultur

Både vinsterna och likviditeten är höga i näringslivet. Den tredje vägens politik har medvetet skapat denna omfördelning från arbete till kapital och social välfärd till kapital. Regeringen har tidigare i år föreslagit en vinstskatt som beräknas ge 3,5 miljarder kronor till statskassan.

Åttioalets stora förlorare, utöver de lågavlönade lönearbetarna, är kommunsektorn och då framför allt vården, omsorgen, skolan och kulturen. Det här är viktiga områden som måste prioriteras och tillföras extraresurser. Visst kan mycket göras med effektiviseringar och demokratisering av denna sektor, men utan resurstillskott är förändringsarbetet till mycket liten nytta.

Vänsterpartiet kommunisterna anser — som i vpk:s motion 1988/89: Fi224 — att 10 miljarder skall dras in till statskassan genom en engångsskatt på företagets likviditet. Denna engångsskatt skall gå direkt till vård, omsorg, skola och kultur inom kommunsektorn. Därutöver bör regeringen komma med en permanent vinstskatt för de kommande budgetåren motsvarande 10 miljarder kronor.

En resursförstärkning av kommunsektorn samtidigt som ett demokratiskt förändringsarbete genomförs motverkar privatisering och förhindrar att kapitalintressen får göra denna sektor till en än värre profitmarknad än i dag.

VII. Stoppa överhettningen i storstadsområdena

Vpk avvisar regeringens förslag om en extra höjning av arbetsgivaravgiften i Stockholm. De uttalade önskemålen med detta förslag — att styra arbetskraft till industri, vård och omsorg — saknar realism. Förslaget slår blint och kan skapa mer oreda än förbättringar. Vpk föreslår i första hand ett stopp för kontors-, affärs- och spekulationsbyggandet.

Vpk upprepar därför sitt förslag att ta ut en investeringsavgift på övrigt byggande i de delar av landet som har ett överskott av kontor etc. Det gäller särskilt Stockholms innerstad och bandet mot Arlanda. Där kan en avgift om förslagsvis 25% tas ut på kostnaden för allt byggande utom bostäder och kommunal/landstingskommunal service. Investeringsavgiften kan ges en regionalpolitisk profil och differentieras i förhållande till graden av överhettning i andra områden.

Tillsammans med läges-, miljö- och bilavgifter som landsting och kommuner skall ges rätt att ta ut i sina heta och känsliga områden (se separata motioner) skall investeringsavgiften ses som ett alternativ till de höjningar av arbetsgivaravgiften som regeringen föreslår. Investeringsavgiften bör effektivt kyla av intresset för alla projekt i Globens kölvatten och bidra till att öka bidragen till bostadsbyggandet för att kompensera något av den

byggnadskostnadsstegring som det våldsamma "övrigbyggandet" orsakat. Tillskotten till kommuner och landsting behövs för att ge möjlighet att bygga ut för vård, omsorg och kollektivtrafik.

Mot. 1988/89
Fi63

VIII. Nej till marginalsattesänkning

I kompletteringspropositionen aviseras en marginalsattesänkning för 1990 som en del av årets lönerörelse. En marginalsattesänkning gynnar i första hand de högavlönade och bidrar till att ytterligare snedvrیدا löne- och inkomstklyftorna. Tillsammans med regeringens åtstramningsåtgärder är en marginalsattesänkning en direkt utmaning mot lågavlönade.

Vpk föreslår därför regeringen att inte lägga fram något skatteförslag som innebär marginalsattesänkningar för högavlönade, utan istället göra en insats för rättvisa och solidaritet genom att införa en skatterabatt för de lägst avlönade 1989 och 1990. Förslaget om skatterabatt preciseras i motion med anledning av prop 1988/89: 151 om höjning av den allmänna löneavgiften.

IX. Bort med moms på maten

Tvärtemot vad regeringen planerar och föreslår, anser vpk att en förändring av skattesystemet måste innebära minskade skatter på låga och normala arbetsinkomster, minskade indirekta skatter och skärpta skatter på kapital, bolag och förmögenheter. Därför finns inget utrymme för en höjning av momsen, oavsett om kostnaderna för maten kompenseras, som var fallet år 1982.

Priserna på de viktigaste livsmedlen har under de senaste åren ökat mer än dubbelt så mycket som priserna i övrigt. Vpk föreslår att regeringen redan under innevarande år återkommer med förslag om slopande av momsen på mat. Som en första etapp på vägen till helt slopad moms på mat föreslås subventioner av viktiga livsmedel alternativt en sänkning av mervärdesskatten på mat med 5 000 miljoner kronor.

För att stoppa den snabba ökningen av den allmänna prisnivån föreslås ett allmänt prisstopp.

X. Ekonomiska förslag i övriga motioner

I andra motioner från vpk som avlämnas med anledning av kompletteringspropositionen finns följande förslag:

- Barnbidragen höjs till 25 % av basbeloppet.
- En mindre sänkning av folkpensionsavgiften än i regeringsförslaget för att kunna höja folkpensionens grundbelopp och pensionstillkott.
- Införande av av anordningsbidrag för att stimulera en snabb utbyggnad av barnomsorgen.
- Förslag om ägartillkott till ASSI för att garantera satsningar på verksamhet i Norrlands inland.
- 100 milj. kr. till fasta lärarvikarier/ökad grundbemanning i grundskolan.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. riksdagen med avslag på regeringens förslag i prop. 1988/89: 150 i motsvarande del godkänner vad som i motionen anføres om de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken,
2. att riksdagen med avslag på regeringens förslag i prop. 1988/89: 150 i motsvarande del godkänner vad som i motionen anføres om de allmänna riktlinjerna för budgetregleringen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om statsbidragen till kommunsektorn, om den offentliga sektorns förnyelse och den framtida kommunalekonomiska utvecklingen,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om åtstrammingspolitikens verkningar mot de sämst ställda,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om åtgärder mot de spekulativa inslagen i ekonomin genom indragningar av vinstmedel från bank- och kreditväsendet,
6. att riksdagen hos regeringen begär förslag om snara åtgärder för att hjälpa de människor som hamnat i låneskuldfallen,
7. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett återinförande av ränteregleringen och införande av ett räntetak för att motverka ockerräntor,
8. att riksdagen hos regeringen begär förslag om införande av ett särskilt diskonto för bostadsfinansiering,
9. att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om tillfällig höjning av mervärdeskatten,
10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om den allmänna löneavgiften och skatterabatt,
11. riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om undantag från höjning av den allmänna löneavgiften,
12. att riksdagen beslutar om en indragning av 10 miljarder kronor av företagens likvida medel att användas för insatser för vård, omsorg, skola och kultur,
13. att riksdagen begär förslag om en höjd skatt på företagets vinster i enlighet med vad som anføres i motionen,
14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om den extra löneavgiften i Stockholmsområdet,
15. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en investeringsavgift i enlighet med vad som sägs i motionen,
16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att någon marginalsattesänkning inte bör genomföras,
17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om en sänkning av matmomsen,

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i Mot. 1988/89
motionen anføres om ett snabbt införande av prisstopp. Fi63

Stockholm den 10 maj 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Hans Petersson (vpk)